

Klimahandlingsplan 2026-2028

Den Præhospitale Virksomhed

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Den Præhospitale Virksomhed
3. Organisering og klimaforankring
4. Status på DPV's klimatiltag i 2023-2024
5. Bygninger og Transport
6. Indkøb og forbrug
7. Forbrugsreduktion

Indledning

Dette er Den Præhospitale Virksomheds lokale klimahandlingsplan, som fremlægger hvordan Den Præhospitale Virksomhed vil bidrage til Region Nordjyllands bæredygtighedsarbejde de næste 3 år.

At arbejde med bæredygtighed i Region Nordjylland er afgørende af flere grunde. Største og vigtigst er, at WHO har udpeget klimaforandringer til at være den største trussel mod den globale folkesundhed. Dermed har Regionerne et særligt ansvar for at bidrage til større balance i det globale CO2-regnskab.

Denne lokale klimahandlingsplan er Den Præhospitale Virksomheds bidrag til den 40 % reduktionsmålsætning som Region Nordjylland skal nå inden 2030, og den lokale implementering af Region Nordjyllands Bæredygtighedsstrategi. Sammen med lignende planer for Regionens øvrige virksomheder, er det et vigtigt bidrag for at skabe et mere robust og fremtidssikret sundhedsvæsen og specialiserede tilbud.

Der skal mange handlinger til, store og små på alle niveauer for at den grønne omstilling kan lykkes. Nogle handlinger kan Den Præhospitale Virksomhed selv gennemføre, andre kræver samarbejder, innovation og måske endda lovændringer for at lykkes. Den lokale klimahandlingsplan opsummerer hvilke bidrag Den Præhospitale Virksomhed forpligtiger sig til fra 2026 til 2028. Alt sammen for at bringe Region Nordjylland godt på vej mod målet om en grønnere og sundere Region.

Hos os er klimaet i gode hænder.

Den Præhospitale Virksomhed

Det vigtigste formål i Den Præhospitale Virksomhed (DPV) er at redde liv. Derudover skal Den Præhospitale Virksomhed også yde omsorg og skabe tryghed samt afkorte det samlede sygdomsforløb og forbedre helbredsudsigterne for de nordjyske borgere.

Den Præhospitale Virksomhed varetager den præhospitale indsats, - hjælpen uden for hospitalerne; fra borgeren ringer efter hjælp, til vedkommende er modtaget på hospitalet. DPV har ansvaret for regionens samlede ambulancetjeneste, øvrige præhospitale enheder, vagtcentral med sundhedsfaglig rådgivning og fælles visitation, planlægning af sundhedsberedskab og præhospitale uddannelser.

Driftsmæssigt varetager DPV præhospitale driftsløsninger såsom ambulancetjeneste, liggende patienttransport, Øvrige Præhospitale Enheder i form af regionens 3 akutlægebiler, 6 paramedicinerbiler og 3 akutbiler, samt specialambulance og børneambulance. Herudover består DPV ligeledes af vagtcentralen for Akut Medicinsk Koordination (AMK-Vagtcentral), hvor sundhedsfaglige visitatorer varetager 1-1-2 opkald og regional fælles visitation samt en administration, som holder til på Hjulmagervej 20 i Aalborg.

Således består Den Præhospitale Virksomhed af tre afdelinger fordelt på:

1. Administration
2. AMK-Vagtcentral
3. Ambulancetjeneste, liggende patienttransport og Øvrige Præhospitale Enheder

Administration og AMK-Vagtcentral har til huse i kommunalt lejemål på Hjulmagervej 18-20 i Aalborg. Der er tale om et lokalfællesskab med tre andre aktører: Nordjyllands Beredskab, Aalborg Kommune og Falck A/S. Det er Danmarks første fælles vagtcentral. Administrationen består primært af kontorarbejdspladser, som er bemanded indenfor almindelig arbejdstid, mens AMK-vagtcentralen er bemanded alle timer af døgnet.

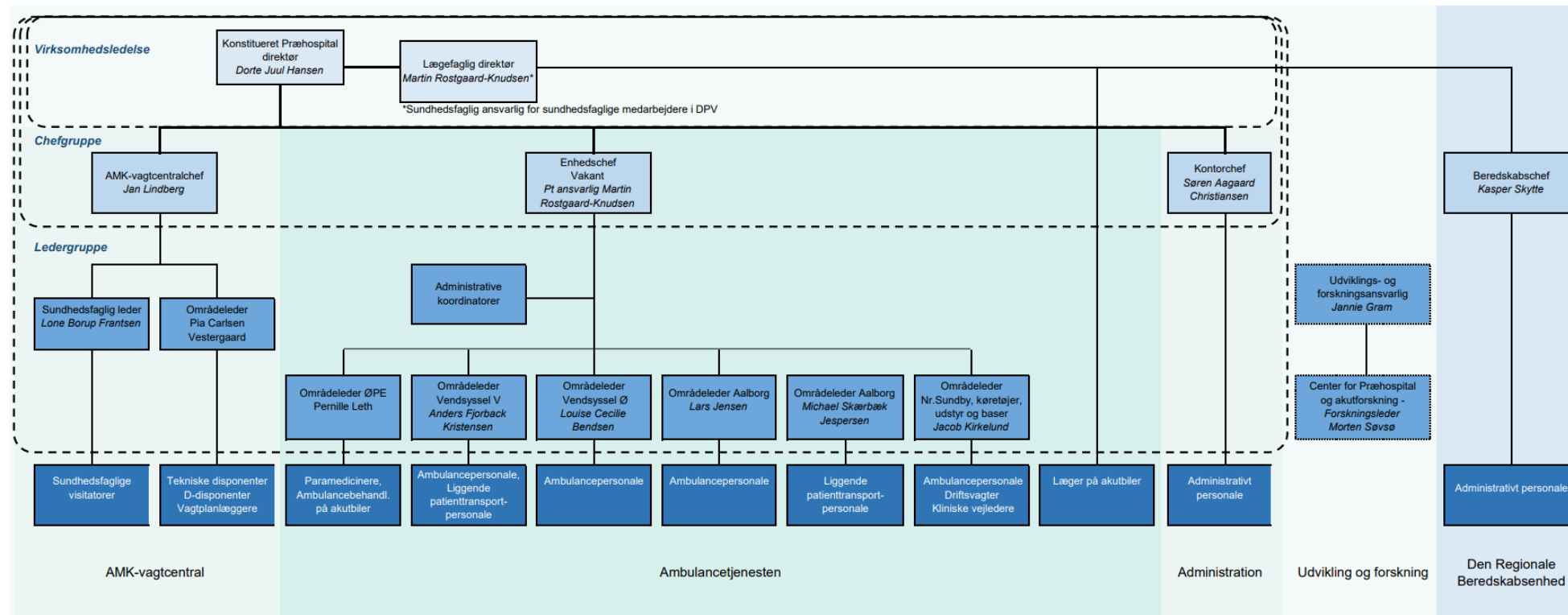
I forhold til driftsafdelingerne er der to spor. Det ene operative spor består af Øvrige Præhospitale Enheder, som primært har etableret baser på eksisterende regionale hospitalsmatrikler sekundært på ambulancestationer. Ambulancebaserne er strategisk placeret rundt omkring i regionen. 8 ud af de 13 ambulancebaser har lejemål ved Falck, hvor ambulancen deler mandskabs- og garagefaciliteter med brandberedskabet. For de øvrige 5 ambulancebaser er der tale om lejemål ved enten privat leverandør eller specifik kommune.

Organisering og klimaforankring

DPV er en differentieret organisation med en klar ledelsesstruktur og specialiserede afdelinger, der dækker en bred vifte af præhospitale tjenester, herunder sundhedsfaglig vagtcentral, ambulancekørsel, administration og forskning. Strukturen er designet til at sikre effektiv koordinering og levering af præhospitale tjenester i hele regionen.

DPV's klimaarbejde er forankret i administrationen under kontorchefen. Klimaopgaven er kommet til at fylde mere i DPV, men der vil i fremtiden blive arbejdet mere strategisk på at inkorporer bæredygtighed i alle virksomhedens afdelinger.

DPV's LKHP 3.0 er inspireret af DPV's MED-udvalg og godkendt af chefgruppen.

Status på DPV's klimatiltag i 2023-2024

Klimavenlig udvikling er et begreb der er kommet for at blive i Den Præhospitale Virksomhed. DPV sætter fokus på klimaet og ønsker at integrere et bæredygtigt mindset i alle aspekter af driften. Vi samarbejder med de resterende regioner, hvor vi erfaringsudveksler og støtter hinanden i de klimavenlige tiltag som vi ønsker at implementere.

I DPV's Lokale KlimaHandlingsPlan (LKHP) 2.0 fra 2023-2024, var der særligt fokus på følgende fire områder:

Bygninger og Arealer:

DPV bor på til leje på samtlige baser. Det betyder at udlejer har ansvaret for bygningerne. Klimavenlige tiltage går gennem udlejer, hvormed DPV ikke har bemyndigelse til at ændre på bygningerne ifm. implementering af mere klimavenlige løsninger. DPV samarbejder med udlejer og arbejder på i fællesskab at sikre mere klimavenlige løsninger som både DPV og udlejer kan se sig ind i.

For at involvere medarbejderne i denne og alle andre klimainsatser på baserne og i driften, har DPV etableret klimaambassadører på alle større baser. Klimaambassadørerne bidrager til at udbrede den grønne agenda og bidrager til at udtænke klimavenlige forbedringer i hverdagen.

Transport:

Transport udgør DPV's største CO₂udledning og derfor prioriteres dette område højt. Siden LKHP 2.0 har DPV indkøbt 4 eldrevet akutbiler, der er placeret i hhv. Aalestrup, Østervrå, Hals og Aalborg. Største delen af de administrative køretøjer er eldrevende og DPV følger den teknologiske udvikling indenfor eldrevet ambulancer og patientkøretøjer. DPV er opmærksomme på at markedet og infrastrukturen endnu ikke er modent til at udskifte hele flåden til eldrevende køretøjer.

Med LKHP 2023-2024 ønskede DPV også at undersøge mulighederne for at behandle flere patienter i eget hjem, for derved at mindske belastningen på regionens hospitaler og reducere transportforbruget. Gennem et tæt samarbejde med lægevagten, praktiserende læger og akutlægerne er det lykket at behandle flere patienter i hjemmet, hvilket har undgået unødvendige indlæggelser. DPV ønsker at arbejde videre med denne udvikling.

Udstyr, herunder patientartikler:

For at reducere forbruget af utensilier, medicin og patientnært udstyr, indledte DPV i 2024 et samarbejde med Akutmodtagelsen og Bæredygtig Udvikling (BU). Projektet *Bæredygtigt akutforløb*, undersøgte muligheder for at optimere patienternes indlæggelsesproces med fokus på bæredygtighed. Et centralt element var at sikre, at medicin og udstyr fulgte patienten, frem for at anvende nyt på sygehuset. Projektet ledte desuden til at Akutmodtagelsen i foråret 2025 fjernede personalets adgang til plastikopper. DPV's medarbejderne, som ofte medbringer kaffe/vand under transport fra sygehuset, fik udleveret termokopper og -flasker. Dermed har medarbejderne mulighed for at medbringe kaffe/vand uden brug af plastikopper.

Med fokus på at reducere forbruget af utensilier, har DPV struktureret håndteringen af lageret med utensilier. I dag er der ansat en medarbejder der styrer alle DPV's lagre og som sikrer at der ikke kommer til at ligge utensilier der løber på dato og derfor skal kasseres.

DPV ønskede med LKHP 2.0 at arbejde på en mere bæredygtig vask af uniformer, herunder muligheden for fælles vask. Det har imidlertid vist sig at være meget dyrt og omfattende at vaske uniformerne fælles. DPV ønsker at fortsætte afdækningen af mulighederne for at blive mere klimavenlige ifm. anskaffelse, vask og afskaffelse af præhospitale uniformer.

Bygninger og Transport – DPV's fokusområder i LKHP 3.0

I bestræbelserne på at minimere DPV's klimaaftryk og forbedre køretøjernes aerodynamik, har DPV i 2025 monteret V-Spoilers på samtlige køretøjer i både DPV og PreMed. Med montering af V-Spoilers, forventer DPV at nedbringe køretøjernes CO₂-udledningen, stabilisere køretøjerne og reducere lydniveauet i køretøjerne. DPV følger effekten af V-Spoilers igennem 2026 og har derudover kontinuerligt fokus på den teknologiske udvikling indenfor transportområdet.

Montering af V-Spoilers

V-Spoilers (eller vindafvisere) er et aerodynamiske hjælpemiddel, der monteres på bagenden af køretøjer. De er designet til at reducere luftmodstanden ved at optimere luftstrømmen omkring køretøjet. Montering af V-Spoilers uddybes under afsnittet *Forbrugsreduktion*, da forventningen til montering af V-Spoilers er en reduktion i DPV's brændstofsforbrug.

Fokus på teknologisk udvikling

I forbindelse med udbudsprocesser på præhospitale køretøjer, samarbejder DPV med de øvrige regioner. DPV ønsker at sætte mere fokus på bæredygtigheden i diverse samarbejdsudvalg, for derigennem at sikre klimavenlige udbudsprocesser og køretøjskontrakter. Det betyder at DPV, sammen med de øvrige regioner følger og undersøger den teknologiske udvikling af præhospitale køretøjer, herunder muligheden for eldrevne patienttransportkøretøjer.

Forbedret visitationsprocesser

Antallet af opkald til AMK-vagtcentral er stigende, derfor er det afgørende for DPV løbende at udvikle og forbedre visitationsprocesserne. Dette gælder særligt for AMK-vagtcentral, men også i sundhedsvæsnets generelt. DPV har allerede fokus på udvikling af diverse visitationsprocesser, for

derigennem at sikre, at DPV's ressourcer anvendes mest effektivt. I de kommende år vil DPV intensivere arbejdet med at optimere visitering af patienter. En forbedret præhospital visitation kan bidrage til at reducere unødvendige transport, indlæggelser og forbrug af udstyr.

Indkøb og forbrug - DPV's fokusområder i LKHP 3.0

Genanvendelige utensilier

Den Præhospitale Virksomhed prioriterer hygiejne og patientsikkerhed meget højt, hvilket historisk har resulteret i et stort forbrug af engangsartikler. DPV vil fremover sætte fokus på at reducere dette forbrug, samt undersøge muligheden for at anvende genanvendelige alternativer. Dette gælder blandt andet forbruget af ventilationsudstyr og engangshandsker. Udover at mindske affaldsmængden og ressourceforbruget, vil genanvendelige artikler bidrage til at reducere vores klimaaftryk og fremme en mere cirkulær økonomi. DPV har i processen særligt fokus på at sikre en sikker og effektiv overgang med blik for de praktiske udfordringer og hygiejne krav der er indenfor det præhospitale område.

Uniformer

Uniformer er en essentiel del af DPV's professionelle identitet og bidrager til patientsikkerhed og genkendelighed. Traditionelt har uniformer haft en betydelig miljøpåvirkning gennem produktion, transport, vask og bortskaffelse. DPV arbejder i LKHP 2.0 på at reducere klimaaftrykket gennem mere bæredygtig uniformsvask. Med LKHP 3.0 ønsker DPV at fortsætte arbejdet fra LKHP 2.0, samt afdække mulighederne for en mere bæredygtig tilgang til vores uniformer. Herunder med særligt fokus på bæredygtige udbudsprocesser.

Forbrugsreduktion - DPV's fokusområder i LKHP 3.0

DPV's største CO₂-udledning er relateret til patienttransport. I klimaregnskabet fra 2023 fremgår det at 47% af DPV's samlede CO₂-udledning kommer fra transport. I bestræbelserne på at minimere DPV's brændstofsforbrug har DPV opstartet et Kør-Grønt projekt, hvor flere af de præhospitale køretøjer har fået monteret V-Spoilers. Montering af V-spoilers har haft positiv effekt, og DPV har derfor udvidet projektet, sådan at der monteres V-Spoilers på samtlige køretøjer i DPV, samt PreMeds ambulance og patienttransportkøretøjer. Med montering af V-Spoilers, forventer DPV at nedbringe brændstof forbruget med op til 10%.

V-spoilers (eller vindafvisere) er et aerodynamiske hjælpemiddel, der monteres på bagenden af køretøjer. De er designet til at reducere luftmodstanden ved at optimere luftstrømmen omkring køretøjet. Dette opnås ved at:

- **Reducere turbulens:** V-spoilers mindsker den turbulente luftstrøm, der opstår bag køretøjet, hvilket reducerer modstanden.
- **Optimere lufttryk:** De hjælper med at stabilisere lufttrykket omkring køretøjet, hvilket bidrager til en mere effektiv aerodynamik.
- **Reducere luftmodstandskoefficienten (Cd):** Samlet set resulterer dette i en lavere Cd-værdi, hvilket betyder mindre energi kræves for at bevæge køretøjet fremad.

Især ved højere hastigheder, som ofte forekommer under transport til akutte opgaver, eller transport på motortrafikveje, kan V-spoilers have en betydelig effekt på brændstofforbruget.

Implementering af V-Spoilers

SMC Aalborg har til opgave at monterer V-Spoilers på alle køretøjer i DPV, samt alle ambulancer og PT-køretøjer i PreMed i løbet af efteråret 2025. Områdeleder Jacob Kirkelund Christensen har til opgave at sikre at samtlige køretøjer bliver monteret med V-spoilers.

Opfølgning og beregning af brændstofsforbrug varetages af DPV's administration med kontorchef Søren Aagaard Christiansen som tovholder.

Forventning til projektet

Forventningen til projektet er at reducere brændstofsforbruget i DPV. Derudover forventer DPV også at montering af V-spoilers kan bidrage til en mere stabil og energirigtig kørsel.

Dataopsamling

Når alle præhospitale køretøjer i DPV har monteret V-Spoilers, trækkes baseline. Det er med baggrund i baseline at DPV efter 1 års transport med V-spoilers beregner og evaluerer på projektet.